Nro. 89.

FREDERYK AUGUST

z Bożéy Łaski Król Saski Xiążę Warszawski etc.

Wszém w obec i każdemu z osobna komu o tém wiedzieć należy wiadomo czyniemy, że Sąd Nasz Kassacyiny Xięstwa Warszawskiego wydał wyrok następuiący:

Działo się w Warszawie w Pałacu zwykłych posiedzeń Rady Stanu Krasińskich zwanym na posiedzeniu zgromadzonego Sądu Kassacyinego dnia dwunastego Mca Grudnia, tysiąc ośmset iedenastego roku.

SĄD KASSACYINY

XIĘSTWA WARSZAWSKIEGO.

Miedzy Edwardem i Atanazym Raczyńskiemi, niegdy Filipa Raczyńskiego Generała Woysk Polskich synami, bracią między sobą rodzonemi, w dobrach Rogalinie w Departamencie Poznańskim zamieszkałemi, zanoszącemi rekurs przeciw wyrokowi Sądu Appellacyinego Wydziału drugiego, w dniu trzydziestym pierwszym Stycznia roku zeszłego tysiąc ośmset dziesiątego zapadłemu, przez Mecenasa Kajetana Kozłowskiego, z iednéy, a powołaną do Kassacyi Antoniną z Radolińskich Stanisława Brezy Ministra Sekretarza Stanu małżonką, czyli oboygiem małżonkami, w Drezdnie zamieszkałemi i przez Mecenasów Jana Zwierzchowskiego i Xawerego Kiedrzyńskiego z drugiéy strony;

Maiąc sobie rapportem Kommissyi Podań i Instrukcyi przedstawiony następuiący stan sprawy:

Teraźnieysza do Kassacyi powołana Antonina z Radolińskich Brezina, będąc po zeyściu rodziców swoich w małoletności, zostawała pod opieką czterech Opiekunów, to iest:

1. Filipa Raczyńskiego dziś rekursuiących Oyca,
2. Kazimierza Raczyńskiego Marszałka,
3. Mikołaia Swiniarskiego,
4. Paschalisa Radolińskiego;

Wspomnieni Opiekunowie sporządziwszy Akt działowy dnia dwudziestego czwartego Maia tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego w Rogalinie datowany, a w dniu trzydziestym Czerwca tegoż roku w Xięgach Ziemiańskich Woiewództwa Poznańskiego, i Powiatu Międzyrzęckiego oblatowany, przeznaczyli na schedę teraz do Kassacyi powołaney, prócz innych summ, Kapitały różnemi czasami przez iey matkę u Bankiera Teppera lokowane, wynoszące summę siedem tysięcy czterysta piętnaście czerwonych złotych;

W akcie działowym znayduie się rozporządzenie w tych słowach:

„Wexle i skrypta do windykacyi summ potrzebne przy Opieku-
„nach zostaią, podług których, gdy summy należące odbiorą i nie
„tylko niemi długi powyżéy wzmiankowane, w tabellach iaśniéy
„wymienione zaspokoią, ale nadto summom na schedę Katarzyny
„i Antoniny Radolińskich przypadłym dostateczne bezpieczeństwo
„lokacyi opatrzą."

Termin wypłaty powyżéy wzmiankowanych summ w Banku Teppera lokowanych przypadał na dzień Swiętego Jana tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego roku. Filip Raczyński iako pierwszy Opiekun i maiący wexle w swém zachowaniu przedłużył powyższy termin na dniu trzydziestym Czerwca tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego do Swiętego Jana tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego.

Tymczasem w ciągu roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego zapadł konkurs na maiątku Teppera, powołana teraz do Kassacyi odebrawszy na rachunek summy swoiéy tylko tysiąc ośmset ośm czerwonych złotych w gotowiznie i rekonessansach, została co do reszty, assygnowaną na papiery Tepperowskie, częścią w innych oddzielnych konkursach, częścią u osób zagranicznych lub sobie nieznanych, do windykacyi przekazane, tak iż wi-

doczną przewiduiąc stratę, w czasie ieszcze trwaiącego konkursu Tepperowskiego, zapozwała opiekuna swego Filipa Raczyńskiego o zastąpienie wynikłego niedoboru;

Wyroki trzech Instancyi rządu zeszłego, w dniach czwartym Lipca tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt szóstego, czwartym Czerwca, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt siodmego i dwudziestym siódmym Sierpnia tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt osmego zapadłe uznały;

„iż skarga iest zawczesną, iż powódka winna wprzód poszukiwać należytości swoiéy, w massie Teppera, w przypadku atoli doznania straty ma sobie zastrzeżony zwrót do Opiekuna."

Następnie zatém, po uzyskaniu schedy z maiątku Tepperowskiego, i okazania widocznéy straty, gdy do powtórnego przyszło processu, spór powyższy roztrzygnięty został wyrokami pierwszéy i drugiey instancyi w dniach dwudziestym pierwszym Stycznia tysiąc ośmset piątego, i trzydziestym Września tegoż roku w ten sposób:

„iż Opiekun nie ulega odpowiedzialności,"

a to z następuiących powodów:

1. że prawa i konstytucye Polskie z lat 1496. 1565. 1588. 1770, 1775. wyraźnie tego przypadku nie obeymuią.
2. że prawa posiłkowe Rzymskie, wtenczas tylko opiekunów do wynagrodzenia straty znaglaią, gdyby dowiedzionėm było, iż oni umyślnie lub z winy stali się straty przyczyną;
3. że w przypadku ninieyszym takowéy winy opiekunowi przypisać nie można.

Odwołała się Antonina z Radolińskich do Rewizoryum Berlińskiego, w którém wyroki niższych instancyi potwierdzonemi zostały.

Tu po nastąpionéy zmianie rządu nowy otworzył się spór między stronami. Dekret Królewski pod dniem dwudziestym Maia tysiąc ośmset ósmego roku datowany w Numerze trzecim dziennika praw umieszczony *dozwala zaskarżać wyroki ostateczne rządu zeszłego po dniu czternastym Stycznia tysiąc ośmset siódmego* (iako po ustanowieniu Kommissyi Rządzącéy) *zapadłe.* Do dnia czternastego Stycznia tysiąc ośmset siódmego nie miały strony żadnéy wia-

domości o zapadłym w Rewizoryum Berlińskim wyroku. Ogłoszenie iego nastąpiło dopiero w dniu piątym Lipca tysiąc ośmset osmego przez Trybunał cywilny Departamentu Poznańskiego. Akta nie wyiaśniaią w którym istotnie czasie wyrok ten do Poznania przyszedł; to tylko wiadomo, iż Trybunał Rewizyiny Berliński, przesyłaiąc go do publikacyi, datował pismo swoie w dniu szesnastym Października tysiąc ośmset szostego, a zatém data przesłania poprzedziła dzień czternasty Stycznia tysiąc ośmset siódmego.

Strona teraz do Kassacyi powołana na zasadzie publikacyi wyroku, iż po dniu czternastym Stycznia tysiąc ośmset siódmego nastąpionéy, sądziła iż tyle razy rzeczony uciążaiący ią wyrok nie mógł iéy obowiązywać. Nie obrała atoli drogi Dekretem Królewskim dwudziestego Maia tysiąc ośmset osmego wskazanéy, dozwalaiącéy zaskarżać wyroki ostateczne po wzmiankowanéy epoce zapadłe, sądząc iż wyroki pruskie z samych przepisów prawa pruskiego wzruszanemi bydź mogą, a dowodząc, iż Sądy zeszłego rządu wyrokowały wbrew wyraźnym prawom Polskim, wnosiła iż podług §. 2. pod liczbą 2. tyt. XVI. części I. Ordynacyi pruskiéy podpadaią skardze *nullitatis*.

W ciągu processu przestał żyć Filip Raczyński, powódka zatém zapozwała synów iego Edwarda i Atanazego do Trybunału cywilnego pierwszéy Instancyi Departamentu Poznańskiego *de nullitate* wyroków w pruskim rządzie w sprawie ninieyszéy zapadłych. Trybunał pierwszéy Instancyi, i Wydział drugi Sądu Appellacyinego zgodnie wyrzekły, „iż *actio nullitatis* ma mieysce" i sprawa główna po rozsądzenie do pierwszéy instancyi odesłaną została. Wyrok Appellacyiny na następuiących opiera się powodach:

1. że Opiekunowie nie tylko Aktem działowym zobowiązani byli *ściągnąć kapitały i też bezpiecznie ulokować*, ale nadto według Konstytucyi tysiąc pięćset czterdziestego trzeciego i powszechnego zwyczaiu, *Opiekun nie mógł stracić maiątku małoletnich*, *maiąc powinność do zachowania bezpieczeństwa i ostróżności*, *bez różnicy*, *większéy lub mnieyszéy winy*; — że Opiekunowie stali się przyczyną straty, gdy wexlów wypłaty nie domagali się chociaż w ówczas ieszcze w kassie Teppera do trzydzieści tysięcy czerwonych złotych pozostawało, gdy tychże wexlów wcześnie do xiąg zastępuiących hypotekę nie podali, i dopiero po zapadłym konkursie oneż do xiąg Warsza-

wskich podać zalecili; — że zatém sądy pruskie wyrokowały niezgodnie z prawami Polskiemi; że oraz sądziły przeciw patentowi Króla pruskiego w dniu dwudziestym osmym Marca tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego i Edyktowi trzydziestego Kwietnia tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt siódmego, nakazuiącym sądzić podług praw Polskich i zwyczaiów sprawy pochodzące z czasów Polskich; — że nakoniec prawa Rzymskie niewłaściwie i mylnie do ninieyszego przypadku zastosowanemi zostały, z obrazą wyraźnych praw Polskich, a nawet zapadłym pierwiastkowo trzecim wyrokiem rządu zeszłego zwrót do Opiekunów w razie udowodnienia straty zastrzegaiącym.

Przywodzi daléy Sąd Appellacyiny,

2. iż wyrok Rewizorium Berlińskiego, ile po dniu czternastym Stycznia tysiąc ośmset siódmego publikowany mógł bydź na zasadzie wzmiankowanego iuż Dekretu Królewskiego zaskarżanym, że zatém utracił moc swoią, skoro zamiast Appellacyi, w drodze *nullitatis* zaskarżonym został;

3. że zarzut ze strony Sukcessorów Raczyńskich, iakoby przepis Ordynacyi sądowéy pruskiéy wyżéy namieniony nie stosował się do wyroków rewizoryinych nie może bydź do ninieyszego stosowanym przypadku, gdzie mowa iest o wyroku rewizoryinym nieprawomocnym niezobowiązuiącym, a nawet że ten przepis w ogólném swém brzmieniu ściąga się do wszystkich wyroków prawomocnych, a zatém do rewizoryinych;

4. że strona teraz rekursuiąca w czasie przyzwoitym uczyniła zaskarżenie, lubo albowiem wyrok Trybunału Berlińskiego na dniu piątym Lipca tysiąc ośmset osmego roku ogłoszonym został nie masz atoli śladu ani dowodu iżby małżonkom Brezom był publikowanym i wręczonym, co istotnie znamie ogłoszenia stanowi, że zatém strona w czasie skargę zaniosła, gdy ią zaniosła na początku roku tysiąc ośmset dziewiątego natychmiast po dowiedzeniu się o exystencyi wyroku.

Strony obiedwie przychodząc do rozprawy przed Sąd Kassacyiny zgadzaią się na to:

1.

1. iż *actio nullitatis*, z powodu obrazy wyraźnego prawa nie ma mieysca przeciw wyrokom rewizoryinym;

2. że przepis art. 17. Organizacyi Sądu Kassacyinego stanowiący:
„iżby bez wyroku tegoż Sądu żadna skarga *de nullitate* w innych Sądach przyiętą nie była."
nie może się do ninieyszéy sprawy stosować, ile przed ogłoszeniem téyże Organizacyi, rozsądzonéy —

lecz sprzeczne są co do następuiących punktów:

1. czyli wyrazy Art. III. Dekretu Królewskiego dwudziestego Maia tysiąc ośmset osmego,

„wyroki rządu zeszłego ostateczne, przed czternastym Stycznia tysiąc ośmset siódmego zapadłe, maią moc i skutki, iakie im prawa tegoż rządu nadaią"

czyli te wyrazy stosuią się do wyroków przed czternastym Stycznia tysiąc ośmset siodmego *publikowanych*, lub też do wyroków niepublikowanych byleby te przed wymienioną epoką *zapadły*?

2. czyli zaskarżenie wyroku rewizyinego ze strony Małżonków Brezów nastąpiło w czasie tymże dekretem Królewskim oznaczonym?

3. czyli skutek zaskarżenia tak dalece rozciągać się może, iżby wolno było drogą *nullitatis* naruszać wyroki rewizyine w brew przepisowi §. 2. pod liczbą 2. tyt: XVI. Części I. Ordynacyi sądowéy pruskiéy;

4, czyli Sąd wyrokuiący nie zgwałcił wyraźnych przepisów prawa mówiąc raz o skardze *nullitatis*, drugi raz *de restitutione in integrum*, nie pomniąc że w dwóch tych różnych drogach, różne zasady skargi i różne postępowanie sądowe iest przepisane?

5. czyli nakoniec w samém ocenieniu skargi *nullitatis* Sąd wyrokuiący wyraźnego nie obraził prawa?

Co do pierwszego utrzymuie Mecenas strony rekursuiącéy, iż zapadnienie wyroku rewizyinego przed epoką czternastego Stycznia tysiąc ośmset siódmego iest niewątpliwém, Trybunał bowiem Berliński wspomniony wyrok przesłał do publikacyi pod datą szesnastego Października

tysiąc ośmset szóstego. Wyrazy Dekretu Królewskiego dwudziestego Maia tysiąc ośmset osmego w Art. III. obięte o takich właśnie mówią wyrokach, bo przed dniem czternastym Stycznia tysiąc ośmset siódmego ieszcze rząd pruski, był rządem tego kraiu, a zatém Akta Magistratur sądowych pruskich, obowiązywały wówczas teraźnieyszych mieszkańców Xięstwa.

Przeciwnie strona do Kassacyi powołana, przez swoich Mecenasów twierdzi, że właściwy byt wyroku sądowego poczyna się w ten czas gdy wyrok ogłoszony zostaie; w obecnym zaś przypadku wyrok rewizoryiny iuż po czternastym Stycznia tysiąc ośmset siódmego, bo dopiero na dniu piątym Lipca tysiąc ośmset ósmego ogłoszonym został.

Zdanie to swoie popiera następuiącym wywodem:

1. iż Kommissya Rządząca uchwałą czternastego Maia tysiąc ośmset siódmego wszelkie wyroki Rewizorium Berlińskiego nie ogłoszone za niebyłe uznała, nie wchodząc w to, pod iaką datą zapadły; iż Dyrekcya w skutku téyże uchwały w dniu dwudziestym Maia tegoż roku wstrzymała dalszą publikacyą tychże wyroków. Gdy zaś Dekret Królewski dwudziestego Maia tysiąc ośmset osmego, nie mogąc wstecz obowiązywać nie uchylił uchwały Kommissyi Rządzącéy, widoczną zatém iest rzeczą, zdaniem Mecenasa, iż wyroki ostateczne rządu zeszłego po czternastym Stycznia tysiąc ośmset siodmego publikowane, chociażby przed tym dniem zapadły, podlegaią zaskarżeniu, według Art: IV. tegoż dekretu.

2. Przywodzi §. 24. tyt. XV. Części I. Ordynacyi sądowéy pruskiéy stanowiący, iżby wyroki rewizoryine tak iak pierwszych instancyi ogłaszanemi były, i utrzymuie że podług téyże Ordynacyi wyrok sądowy innéy daty nie ma prócz daty ogłoszenia, że zatém dekret Królewski mówiąc *o wyrokach zapadłych*, rozumie pod tym wyrazem *wyroki publikowane:*

3. Utrzymuie daléy iż odrzuciwszy datę publikacyi nie byłoby stanowczego punktu od którego się bytność wyroku poczyna;

4. Przytaczaiąc nareszcie Art: 10. Ustawy przechodniéy dziesiątego Października tysiąc ośmset dziewiątego stanowiący: *iż skutki iakie-*

iakiegokolwiek czynu po pierwszym Maia tysiąc ośmset ósmego roku nastąpionego winny bydź według nowych praw oceniane, wnosi, iż w ninieyszym przypadku, ponieważ ogłoszenie wyroku było czynem koniecznym, a ogłoszenie to, nastąpiło w dniu piątym Lipca tysiąc ośmset osmego, zatém skutki publikacyi nowemu podlegaią prawu, to iest dekretowi Królewskiemu dwudziestego Maia tysiąc ośmset osmego dozwalaiącemu zaskarżać wyroki rządu zeszłego ostateczne po dniu czternastym Stycznia tysiąc ośmset siódmego *zapadłe*, czyli co iedno znaczy *publikowane*.

Co do drugiego punktu spornego Mecenas strony rekursuiącéy przypuszczaiąc nawet, iż wyrok rewizoryiny w myśl często wspomnionego Dekretu Królewskiego mógł bydź zaskarżanym, twierdzi iednak, iż strona przeciwna utraciła to prawo, gdy go nie zaskarżyła w czasie tymże Dekretem Królewskim przepisanym, to iest w przeciągu trzech miesięcy; Od daty bowiem publikacyi to iest, od dnia piątego Lipca tysiąc ośmset ósmego, do daty zaskarżenia, to iest od dnia pierwszego Stycznia tysiąc ośmset dziewiątego, nierównie dłuższy przeciąg czasu upłynął. Nie przeczy w prawdzie, iż wyrok saméy stronie publikowanym nie został, iż tak podług dawnego iak podług nowego postępowania czas zaskarżenia od chwili wręczenia liczyć się powinien, nie przeczy, iż nie masz w Aktach istotnego dowodu wręczenia, twierdzi iednak, iż takowe wręczenie za nastąpione w dniu piątym Lipca tysiąc ośmset osmego uważać należy, gdyż na rezolucye Trybunału w tymże dniu do strony wydanéy umieszczone są koszta *pro insinuatione*,

Na odparcie tego zarzutu przywodzą Mecenasi strony do Kassacyi powołanéy, iż ta dopiero z końcem roku tysiąc ośmset ósmego odebrała wiadomość o rewizoryinym wyroku, iż nie masz wcześnieyszego dowodu wręczenia, że nakoniec sporu takowego *de facto* nie możnaby wnosić do Sądu Kassacyinego;

Co do trzeciego punktu wnosi strona rekursuiąca, iż gdyby nawet wyrok rewizoryiny mógł bydź zaskarżonym, i gdyby zaskarżenie w przyzwoitym czasie nastąpiło, tedy ieszcze ów wyrok za prawomocny uważanym bydź winien, gdyż nie był zaskarżanym drogą tymże dekretem Królewskim wskazaną, to iest do Sądu Appellacyinego, a w tym razie wyraźny przepis §. 2. pod liczbą 2. tyt. XVI. Części I. Ordynacyi

sądowéy pruskiéy został nadwerężonym według którego skarga *de nullitate* z powodu przestąpienia prawa nie ma mieysca przeciw wyrokom rewizoryinym.

Nie zaprzeczaiąc téy ostatniéy prawdy co do niemożności zaskarżenia wyroków rewizoryinych dla obrazy wyraźnego prawa drogą *nullitatis*, przyznaie strona przeciwna, iż sama sobie szkodziła obieraiąc dłuższą drogę, iż byłaby na tém zyskała, gdyby strona rekursuiąca była ten zarzut w pierszéy instancyi czyniła; Przywodzi Art: 173. Kodexu postępowania, według którego wszelka nieważność w czasie nie wnoszona pokrytą zostaie, a gdy strona nie zaskarża wyroku Sądu Appellacyinego z powodu obrazy często przytaczanego Dekretu Królewskiego, przeto na takowym wywodzie żadnego wniosku w Sądzie Kassacyinym opierać nie może — W tym stanie rzeczy nie idzie tu zdaniem strony do Kassacyi powołanéy o rozwiązanie zapytania:

czyli skarga *nullitatis* z przyczyny obrazy wyraźnego prawa, przeciw wyrokom rewizoryinym ma mieysce?

lecz raczéy o rozwiązanie pytania:

czyli takowa skarga ma mieysce przeciw wyrokowi rewizoryinemu podlegaiącemu zaskarżeniu i rzeczywiście zaskarżonemu?

Prawodawca pruski nie mógł tego przypadku przewidzieć, że dozwolono będzie zaskarżać iego wyroki ostateczne zapadłe w epoce w któréy Sąd naywyższy Berliński stanie się dla stron sądem obcego rządu; nie można zatém ninieyszego przypadku rozwiązywać podług praw pruskich, w których on nie iest przewidzianym, nie można mówić o obrazie tychże praw, gdy idzie o przypadek w nich nie obięty.

Na powyższym tedy wywodzie opieraią strony swe główne wnioski:

rekursuiąca: iż obrażonym został §. 2. pod liczbą 2. tyt: XVI. części I. Ordynacyi sądowéy pruskiéy;

do Kassacyi zaś powołana; iż w obecnéy sprawie, obraza tego prawa mieć mieysca nie może. —

Co do czwartego punktu, strona do Kassacyi powołana przywodzą wyrazy zaskarżonego wyroku:

„*możność żądania przez JW. Breza restytucyi* in integrum *usprawiedliwioną widzieć się daie*”.

wnosi iż Sąd wyrokuiący przez omyłkę nazwał skargę *nullitatis*, skargą restytucyi, nie obraziwszy w samey decyzyi żadnego prawa.

Co do piątego nakoniec punktu spornego utrzymuie strona rekursuiąca, iż Sąd w samém ocenieniu skargi *nullitatis* przestąpił tyle razy wspomniony przepis Ordynacyi pruskiéy według którego *actio nullitatis* w ten czas tylko ma mieysce, kiedy Sędzia przeciw iasnemu, żadnemu tłumaczeniu lub obiaśnieniu niepodległemu prawu wyrokował; konstytucya zaś 1543. roku przez Sąd przytoczona nie obeymuie wyraźnie przypadku.

Obrona w tém mieyscu strony powołanéy iest następuiąca:

że Dekret Królewski Ustawą przechodnią zwany mieć chce, ażeby w sprawach pochodzących z dawnych czasów Polskich, dawne prawa kraiowe stosowane były, w ninieyszym przypadku nie tylko za wyrokiem mówi konstytucya rzeczona, ale i niewątpliwe zwyczaie o których za rządu ieszcze zeszłego w téy sprawie świadczyli Polscy prawnicy. —

Na tych zobopolnych wywodach opieraiąc strony wnioski swoie domagaią się:

pierwsza na mocy Art: 10. pod liczbą 1. Organizacyi Sądu Kassacyinego, skassowania zaskarżonego wyroku i odesłania sprawy do innego w sądzie Appellacyinym wydziału;

druga, odrzucenia rekursu;

Po wysłuchaniu rapportu Kommissyi Podań i Instrukcyi, oraz wniosków Królewskiego przy sądzie swoim Prokuratora; który

okazuie nayprzód, iż gdy strona teraz do Kassacyi powołana chcąc uniknąć skutków wyroku rewizoryinego Berlińskiego zamiast użycia drogi dekretem Królewskim dnia dwudziestego Maia tysiąc ośmset osmego roku wskazanéy, to iest zamiast udania się sądu Appellacyinego z wnioskiem o powtórne mocą ostateczney instancyi rozsądzenie sprawy, zaskarżyła wyrok do pierwszéy instancyi, Trybunał Poznański nie rozróżniaiąc bynaymniéy oddzielnych środków prawnych względem których wyraźne przepisy tak dekretu Królewskiego dwudziestego Maia tysiąc ośmset ósmego, iak Ordynacyi

sądowéy pruskiey w części I. tyt: XVI. §§. 1. 2. i 12. stanowią, wdał się w rozpoznanie sprawy, pomieszał i skargę *de nullitate*, i restytucyą *in integrum*, i nakoniec śrzodek prawny przeciw wyrokom ostatecznym rządu zeszłego dekretem Królewskim dozwolony, a Sąd Appellacyiny zamiast sprostowawania uchybień, wyrok pierwszéy instancyi zupełnie zatwierdził. Wyrok ten Sądu Appellacyinego zaświadcza, iż strona teraz do Kassacyi powołana, odwoływała się do Dekretu Królewskiego, i wyrok rewizoryiny uległym bydź appellacyi mieniła, przecież Sąd mieszaiąc znowu restytucyą z akcyą *nullitatis* wyrok rewizoryiny żadnym uznał.

Zastanawiaiąc się daléy królewski przy Sądzie Kassacyinym Prokurator nad uchybieniem Sądu wyrokuiącego, uważa, iż tenże maiący przez stronę teraz powołaną wniesioném, a przez rekursuiącą zaprzeczoném:

> że wyrok rewizoryiny Berliński na mocy Dekretu Królewskiego dnia dwudziestego Maia tysiąc ośmset ósmego wydanego appellacyi ulega,

nie rozstrzygnął kwestyi, którą teraz strony w Sądzie Kassacyinym w pierwszym punkcie przywodzą, lubo iéy rozwiązanie istotnie do decyzyi powyższego sporu prowadziło.

Zarzuca nadto sprzeczność zaskarżonego wyroku z samym sobą, gdy bowiem Sąd wyrokuiący uznał:

> iż zaskarżenie wyroku rewizoryinego w przyzwoitym czasie nastąpiło,

i gdy prócz tego widzieć się daie w zaskarżonym wyroku decyzya:

> że użycie przez stronę teraz powołaną skargi *nullitatis*, nie pociąga za sobą dla niéy utraty dobrodzieystwa zaskarżenia drogą artykułem V. Dekretu Królewskiego wskazaną;

powinién był sprawę samą *in merito* mocą ostatecznéy instancyi, bez annullowania wyroku rewizoryinego rozsądzić, czego nie czyniąc, lecz po uznaniu wyroku żadnym, odsyłaiąc sprawę główną do pierwszéy instancyi, i sam z sobą iawnéy popadł sprzeczności, i przestąpił wyraźny przepis Dekretu Królewskiego w Art: 5. zawarty;

Przytaczaiąc nakoniec §. 2. pod liczbą 2. tyt. XVI. Części I. Ordynacyi Sądowéy pruskiéy według którego *actio nullitatis* z przyczyny obrazy

wyraźnego prawa tylko przeciw wyrokom pierwszéy i drugiéy instancyi, nie zaś przeciw rewizoryinym ma mieysce, i porównywaiąc z nim decyzyą Sądu przez którą wyrok Trybunału Berlińskiego ostateczny, *per actionem nullitatis*, na zasadzie obrazy prawa skassowanym został, okazuie bezzasadność wywodu strony do Kassacyi powołanéy wyżéy wyrażonego: strona bowiem albo rewizoryiny, albo appellacyiny wyrok skarżyła; w pierwszym razie *actio nullitatis* nie mogłaby mieć mieysca dla tego samego, że wyrok zaskarżony był wyrokiem rewizoryinym, w drugim rownie nie mogłaby mieć mieysca dla tego samego, że wyrok appellacyiny nie był prawomocnym i zwyczayne odwołanie się do trzeciéy instancyi było dozwoloném, a wyżéy przytoczony §. 2. pod liczbą 2. tyt: XVI. części I. Ordynacyi sądowéy pruskiéy przeciwko takim tylko wyrokom akcyi *nullitatis* dozwala, przeciw którym iuż zwyczaynych śrzodków prawa użyć nie można;

Z tych zatém powodów domaga się skassowania zaskarżonego wyroku bez odrzucenia w żadnym punkcie rekursu.

SĄD KASSACYINY.

Odrzuciwszy rekurs względem niemożności zaskarżenia wyroku rewizorium Berlińskiego, na mocy Artykułu 4. Dekretu Królewskiego dwudziestego Maia tysiąc ośmset ósmego, ile że wyrok wspomniony dopiero na dniu piątym Lipca tysiąc ośmset ósmego roku, stronom był ogłoszonym, Odrzuciwszy tenże rekurs względem niewcześnie założonéy appellacyi, ile że czas wręczenia od któregoby termin appellacyi upływał dowiedzionym nie został;

Co do wyroku powodów rekursu;

zważywszy iż Sąd wyrokuiący przyimuiąc sprawę na mocy Dekretu Królewskiego dwudziestego Maia tysiąc ośmset ósmego, nie rozsądził iéy drogą w Art: V. tegoż Dekretu przepisaną, to iest mocą trzeciéy instancyi, lecz drogą *nullitatis*, a przez to popełnił obrazę wyraźnego prawa, w powyżéy wymienionym artykule V. Dekretu Królewskiego zawartego;

zważywszy iż tenże Sąd wyrokuiący, rozsądzaiąc sprawę drogą *nullitatis*, którą drogą appellacyi sądzić należało, przestąpił nadto wy-

raźny przepis §. 2. pod liczbą 2. tyt: XVI. części I. Ordynacyi sądowey pruskiéy według którego akcya *nullitatis*, z powodu obrazy wyraźnego prawa, przeciw wyrokom rewizoryinym, mieysca mieć nie może;

Wzaiemne spory stron rozsądzaiąc,

Wyrok Sądu Appellacyinego Wydziału drugiego w dniu trzydziestym pierwszym Stycznia roku zeszłego tysiąc ośmset dziesiątego zapadły Kassuie — Summę Zł: Polskich sto, ośm groszy w papierze stemplowanym od wpisu złożoną utwierdza, takąż summę równie w stemplowanym papierze od ninieyszego wyroku przez stronę do Kassacyi powołaną opłaconą mieć chce, też stronę na powrócenie kosztów Rekursuiącym skazuie, — i sprawę w celu powtórnego rozsądzenia Wydziałowi trzeciemu Sądu Appellacyinego odsyła — mocą ninieyszego wyroku.

(podpisano) S. Potocki Prezes
(L. S.) *L. Osiński Pisarz S. K.*

Wydrukować.
Felix Łubienski
Minister Sprawiedliwości.

Zgodno z Oryginałem

(L. S.) *Antoni Joneman*
Sekretarz Jeneralny.